

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. I. Matrimonium irritum, ex defectu consensûs, illo expresso,
revalidatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

mus ex Dicast. non facit, quod illi contracturi non fuerint antea affines; & per consequens, ut non maneant affines; sed tantum quod ea affinitas non obstet, quin Matrimonium licitum sit & validum; id est, non tollit affinitatem, sed dumtaxat impedimentum affinitatis.

Porro si maneat affinitas præcedens, sicut reverà manet, & per copulam cum eademmet consanguinea non producitur nova affinitas, aut novus gradus affinitatis, quando ea accedit, antequam dispensavit Ordinarius vel Confessor; neque produceretur, dicit aliquis, tametsi ea accedat, postquam jam dispensavit Ordinarius vel Confessor; quia etiam tunc erit una & eadem affinitas cum ea, quæ prius fuit, & adhuc permanet; ab hac autem per dispensationem ablatum est impedimentum. Istud expende, & quæras solutionem.

Ego pergo ad natum ex duplici adulterio, quem licet Adversarii contendant, posse legitimum, explicato unico tantum adulterio, ut sup. audivimus; Sanchez tamen sup. n. 5. & Alii,

578.
An duplex
adulterium
debeat ex-
plicari. Af-
firmat.
Sanchez.

quos citat, sustinent, dispensationem fore subrepticam, nisi utriusque parentis adulterium nateret.

Neque proderit clausula: *Non obstante*, in literis dispensationis apposita, ut reddat ipsam validam, supplens adulterium vel gradum non expressum. Quia (inquit Sanchez sup. n. 6.) clausula hæc non reddit gratiam validam, nec illam auget, supplens qualitatibus necessariis exprimentarum taciturnitatem; sed tantum reddit valida, ac confirmat expressa.

Non prode-
rit clausula
Non ob-
stante.

Et hæcenus satis pro hoc loco, de dispensationibus matrimonialibus; quamvis enim multa alia possent de ipsis disputari, equidem communia sunt aliis quibuscumque gratiis ac privilegiis, ac proinde explicari debent in Tractatu de Legibus.

579.
Finit Sect.

Impræsentiarum autem sequitur explicandum, quâ ratione seu methodo Matrimonia, propter impedimenta dirimentia invalidè contracta, revalidari possint & verò debeant. Pro hac igitur revalidatione instituitur

SECTIO XIV.

DE REVALIDATIONE

MATRIMONII INVALIDI.

1.
Contingit
aliquando
Matr. con-
trahi invali-
dè.

Contingit nonnunquam, ut Matrimonium invalidè contrahatur, sive ex defectu consensûs utriusque vel alterius partis, sive etiam propter impedimentum aliquod dirimens, publicum vel occultum, scitum à con-

trahentibus, aut ignoratum. Porro successu temporis, stimulantè conscientia, quæritur remedium animarum; & quia separatio sæpè difficilis est, maximè quando alteri tantum parti nota est invaliditas, & probari sufficienter nequit; hinc necessaria quodammodo est revalidatio hujusmodi Matrimonii, quâ positâ, possint contrahentes infimul ut prius permanere.

Verùm enimverò hæc revalidatio, quamvis facilis sit, quando uterque ad eam inclinatur; equidem magnam patitur difficultatem, dum altera pars ignara invaliditatis, si eam sciret, nolle prius Matrimonium restaurare; sed vellet omnino separari, etiam cum maximo damno alterius partis. Quid ergò consilii? Nunquid sufficit ad revalidationem, quod ille vel illi, qui antea dissenserunt, vel dissensit, jam consentiat vel consentiant? Putas, quia satis sit, quod jam obtemperata sit dispensatio impedimenti? Ad primam quæstionem responsio erit,

2.
Revalidatio
sæpè diffi-
lis valde
est.

CONCLUSIO I.

Matrimonium irritum ex defectu consensûs, illo expresso, revalidatur.

Equidem dum uterque fide contraxit, id est, interiùs in animo suo dissensit, nolens tradere alteri potestatem sui corporis, Omnes fatentur, utrumque de novo debere exterius & interiùs consentire, ut Matrimonium prius invalidum revalidetur. Ratio manifesta est: quod Matrimonium essentialiter sit consensus mutuus exterius manifestatus; in casu autem supponitur, quod non fuerit consensus mutuus, sed solum aliquod signum externum falsum. Res autem sine sua essentia nequit subsistere.

3.
Quando
uterque si-
de contra-
xit, debet
uterque de
novo exte-
riùs & in-
teriùs con-
sentire.

Igitur requiritur novus consensus mutuus, signo externo expressus: nam, ut mox dixi, prius signum externum fuit falsum, significabat quippè consensum internum præsentem, qui reverà non erat præsens: cum autem præsens est, jam signum istud externum non existit; adeoque non potest cum eo unum actum moralem, aut contractum componere, quod tamen est necessarium ad valorem contractûs. Et ita docet Sanchez lib. 2. disp. 32. n. 11.

Quia, inquit, cum uterque consensus fuerit omnino nullus, perinde est, ac si Matrimonium penitus non esset contractum: sicuti quando con-

4.
Probat ut
Sanchez.

sensus

sensus cadit super materiam illegitimam, quo casu disp. 37. n. 3. dicemus, utriusque consensus innovandum esse, denuòque Matrimonium contrahendum : quando autem denuò contrahitur Matrimonium, constat, externo signo consensus manifestandos esse. Sic ille.

An Richardus doceat contrarium.

Tametsi Richard. 4. dist. 29. a. 2. q. 1. oppositum (ut vult Sanchez) doceat, ibi : si autem utraque persona fuit coacta, tunc ad hoc, quòd sit verum Matrimonium, requiritur novus consensus ex utraque parte, sed non nova exterior expressio. Et pro eadem opinione citat Sanchez sup. D. Antoninum, Turrecrem. & Sylvestrum.

5. Obiectio.

Obiectis : Si aliqua duo requiruntur pro causa unius effectus, non causant effectum, nisi simul conjuncta : si enim duo homines requiruntur ad unum navis tractum, nunquam eam traherent divisim : cum ergò ad contrahendum Matrimonium requiratur consensus de presenti interior, & ejus expressio exterior, non efficiunt Matrimonium divisim : ergò sequens tacitus consensus cum expressione exteriori, quæ præcessit, non efficiunt Matrimonium.

Solutio Richardi.

Respondet Richardus, quòd major non est universaliter vera, si intelligatur de similitate conjunctionis secundum essentias : plures enim guttæ requiruntur pro causa unius cavationis ; nec tamen omnes simul sunt secundum essentias, quando causatur cavatio ; sed una causat virtute præcedentium, quarum quælibet aliquam fecit dispositionem. Aliqualiter dico à simili, quòd sequens consensus tacitus, cum virtute expressiois, quæ præcessit, efficit Matrimonium.

6. Alia obiectio.

Si rursum obiectis : Quod nihil est, non ratificatur ; sed Matrimonium, contractum per consensum coactum, nullum est : ergò per sequentem consensum tacitum non ratificatur.

Solvitur ex eod.

Respondet idem Auctor : quòd propriè loquendo meliùs dicitur, illud Matrimonium per sequentem tacitum consensum perfici, quàm ratificari : & consensus coactus, qui consensus fuit, quàmvis non ratus, per sequentem consensum tacitum ratificari.

7. Richardus loquitur de casu, in quo altera pars coactè consensit.

Parùm refert ad nostrum propositum, sive perficiatur, sive ratificetur prius Matrimonium, de hoc enim hic non quærimus ; sed an primò contrahatur per consensum internum, cum virtute expressiois, quæ præcessit : nam loquimur de casu, in quo utraque pars fidei consensit, sive interiùs dissentit. Porrò Richardus principaliter tractat casum, quo altera tantùm pars coactè consensit, & postea liberè interiùs consentit, perseverante alterà parte in suo libero consensu antea præstito.

Et tunc satis esse, si ipse internè consentiat, etiam Sanchez docet.

Et tunc satis esse, si ille internè in corde suo post consentiat, etiam Sanchez sup. docet cum Richardo. Quia (inquit) externum consensum jam præbuerat, & solus internus desiderabatur : ergò satis est hunc supplere. Et confirmatur : quia externus exigitur, ut alteri constet de voluntate, in hoc autem eventu constat, propter priorem externum contractum. Sic ille.

Verùm hæc ratio, & confirmatio etiam videntur probare, quòd sufficiat merè internus consensus, quando uterque fidei aut coactè consensit. Quæ enim ratio disparitatis ? Nunquid quando uterque fidei aut coactè consensit, constat de utriusque voluntate propter priorem externum contractum ? Nonne uterque externum consensum jam præbuerat, & solus internus desiderabatur ? Ergò satis est hunc supplere.

8. Ratio Sanchezij videtur idem probare, quando uterque coactè consensit.

Negatur, inquis, Consequentia : Quia uterque consensus fuit planè nullus ; in alio autem casu alter consensus fuit validus, scilicet ejus, qui verè & liberè consensit.

Offenditur disparitas.

Estò : sed quid tum ? Nam inde tantùm sequitur, quòd in priori casu uterque debeat elicere novum consensum internum, secùs in posteriori. Et præterea : quòd in posteriori casu tantùm unius partis novus consensus externus requiratur ; secùs in priori. At verò quòd sufficiat novus consensus merè internus unius partis, & non utriusque, non video, quomodo hoc inde sequatur. Siquidem ad veritatem contractus requiritur utriusque partis consensus externus, & si falsum signum externum unius partis potest componere unum actum morale externum, cum consensu postmodum præstito, cur non etiam utriusque partis ?

9. Impugnatur.

Disparitatem mecum non vident Coninck disp. 24. n. 94. & Dicastillo disp. 2. n. 76. Et ideo docent in utroque casu necessarium esse novum consensum externum ejus, qui fidei vel coactè consensit. Nunquid etiam ejus, qui verè & liberè consensit, altero fidei vel coactè consentiente ?

Coninck & Dicast. docent, in utroque casu idem esse necessarium.

Hæc est præcipua difficultas hujus Conclusionis, in qua asseritur pars negativa, contra Paulum Comitolum lib. 1. Resp. moral. q. 120. sequentis tenoris : Primaria fœmina cum viro primario nubit, animo à connubio dissentiens. Multos annos in Matrimonio manent, nec non liberi procreantur. Mulier tanti flagitii conscia, crimen, dum de peccatis suis confitetur, Sacerdoti patefecit.

10. Quid si unus verè consensit ?

Duo hic quæsitæ sunt. Primum, utrum vir & fœmina iterùm contrahere Matrimonium debeant, novo consensu interiore atque exteriori adhibito. Secundum, liceatne hoc eis facere clandestinè sinè Parocho & testibus, absque Romani Pontificis concessu ; cum Matrimonia clandestina à Trid. Concilio sublata sint, & iusta esse non possint, nisi coram Parocho & minimùm duobus testibus celebrentur, ut planum fit ex sess. 24. c. 1. de Reform. Matr. Ecce status quæstionis.

Sequitur responsio d. Auctoris : Mihi (inquit) hæc sententia fuit, necessarium esse utriusque conjugis novum assensum, externo signo declaratum : contrahere verò eosdem clandestinè non posse, sinè Rom. Pontificis auctoritate. Sic ille.

11. Comitulus requirit novum utriusque consensum externum.

De hoc posteriori puncto infra tractabimus ; de priori autem resolutione hic disputamus. Ipse se eam probat dicens : Ajevam exteriorem assen-

Probatio.

assensum (scilicet utriusque partis) necessarium esse: quia Matrimonium est contractus humanus, qui revocatur ad illud genus contractuum: *Do ut des*: Nos autem in disputatione nostra de contractu, ubi de generalibus causis ejus disseruimus, demonstravimus, veram contractus formam esse, contrahentium legitimam consensionem, signo aliquo declaratam. Cum igitur hoc Matrimonium simulatum fuerit, veraque formam à principio caruerit, nasci illam non potest, nisi ejusmodi consensio renovetur.

Quod si, quum post contractum Matrimonium impedimentum quoddam sese ostendit, quod ab Ecclesia removeri potest, ubi remotum est, necesse est iterum contrahere, quod nemo inficiatur; quanto verius erit id necessarium, cum impedimentum oblatum est Matrimonio, in quo Ecclesia nihil potest, cum impedimentum sit juris divini ac naturalis? Sic ille.

Et paucis interjectis n. 3. ita scribit: Et quoniam non defuit, qui de utraque difficultate mecum dissentiret, auctoritate, captiosisque argumentis recentis cujusdam Theologi victus: idcirco de omni controversia diligentes ipse literas dedi ad P. Stephanum Tuccium Romanæ Pœnitentiariæ Rectorem, ut ab quopiam Tribunali, cujus judicio standum esset, responsum impetraret.

Consuluit is Pater doctissimus & religiosissimus Clem. VIII. Pontificem Maximum, à quo hoc tulit responsum, atque ad me Venetias misit.

Pontifex respondit; esse necessarium novum consensum utriusque coram testibus & Parocho, admonito prius Marito de Matrimonii nullitate: sed ad evitandum scandalum dispensat, ut secretò inter se contrahant, renovato consensu cum legitimatione proli: in penitentiam mulier per biennium jejnet semel in mense: & communice decimo quinto die: & tertiam partem Rosarii recitet quotidie, nisi ex oblivione, vel alio legitimo impedimento.

Quare post Apostolicæ Sedis dijudicationem nemini est amplius integrum de hac re secus opinari. Hucusque Comitulus.

Nihilominus adhuc Aliqui de hac re secus opinantur, & respondent cum Diana part. 1. tract. 15. seu 1. Miscel. resol. 5. de illa responsione Clem. VIII. non constare authenticè, vel Summum Pontificem tunc respondiisse tamquam privatum Doctorem. Clemens VIII. inquit Dicast. sup. n. 82. prudenter respondit, in illo casu id esse faciendum, quod secunda sententia docet, quia tutius est, & sanè probabilius: maxime si in illo casu, absque majori aliquo incommodo, posset peti consensus, & obtineri ab altera parte; non tamen ideo suffulit probabilitatem primæ sententiæ: maxime cum non constet, locutum fuisse tamquam Pontificem, sed tanquam Doctorem particularem. Hæc ille.

Seposito ergò hoc responso, cujus Sanchez non meminit; quia, ut suppono, non vidit; eo, inquam, seposito, attendamus rationem naturalem, si forte ex ea saltem aliqualis probabilitas accedat sententiæ Sanchez, quæ est nostra Conclusio, & quam Sanchez putat probabiliorem,

Bojco de Matrim. Pars II.

quamvis oppositam dicat satis probabilem.

Ratio itaque Sanchez est; quòd cum consensus alterius validus de se fuerit, & sufficiens ad Matrimonium, nec revocatus fuerit, jam ex parte hujus consensus nihil desideratur; solus autem deest consensus illius, qui fictè aut metu consensus: Ergò hoc accedente convalescit Matrimonium.

Confirmatur; quia si fictè vel metu consentiens nullum omninò tunc præstitisset consensum; sed spatio temporis interjecto, manente in virtute priori consensu, valeret Matrimonium: sed qui fictè aut metu consensus, perinde se habet, ac si non consensisset, cum is consensus omninò nullus fuerit; ergò satis est, ut manente in virtute priori consensu, ipse solus consentiat. Ita præfatus Auctor lib. 2. disp. 32. n. 9.

Sed enim, dicit aliquis; hoc est quod quaeritur, an prior consensus maneat in virtute, & ab Adversariis negatur, ut videre poteris apud Pontium lib. 4. c. 24. ubi n. 3. sequitur sententiam Comitoli, dicens: quando Matrimonium fuit nullum ex defectu consensus aliquus ex contrahentibus, ratione fictionis vel metus, vel erroris, non satis est, si unus tantum ex eis, cujus consensus à principio defuit, renovet aut repetat consensum, sed necessarium est, ut utriusque consensus repetatur: Neque satis erit, interiùs renovari consensum, sed necessarium est, ut exteriùs renovetur. Quam sententiam quoad omnes suas partes docuit Paulus Comitulus. Sic ille.

Et allatà ratione Comitoli: quia forma contractus est consensus legitimus utriusque, per signa expressus. Sed ab initio non fuit hæc forma adhibita, cum defuerit consensus unius: ergò iterum adhiberi debet ea forma, ut constet contractus: hanc inquam, rationem sic explicat Basilus. Matrimonium, inquit, constat utriusque conjugis consensu: at consensus illius nullus fuit, etiamsi consensisset, cum eadet supra materiam illegitimam & inhabilem; scilicet, vel nolentem, vel non liberam. Renovari ergò debet utriusque consensus, dum non possit intelligi permanere consensus, qui nullus fuit à principio. Et cum contractus iste sit Reip. politica, debet esse sensibilis. Quare ut eà renovatione fiat Matrimonium, debet esse sensibilis renovatio & exterior. Nam de his, quæ præcesserunt; nihil magis curandum est, ac si omninò fuissent infecta, & nihil usquam actum fuisset.

Præterea: est etiam alia optima ratio pro hac sententia; quia consensus illius, quæ verè consensus, erroris defectum patitur; cum ignoret inhabilitatem personæ. At errantis nullus est consensus. Reperendus ergò est consensus utriusque.

Nec valet solutio Egidii; qui negat hunc errorem obesse, cum non sit error personæ aut conditionis. Sed non advertit hic Auctor, errari in persona habili. Quare hic error refunditur in personam inhabilem defectu consensus; sicut si ignoraret esse consanguineam. Si enim hic inhabilis est jure politico, ille, in quo

15.
Ratio opposita sententia ex Sanchez.

Confirmatur.

16.
Pontius sequitur sententiam Comitoli.

17.
Explicatio ejus rationis.

Probat aliam rationem.

18.
Reprobat solutionem Egidii.

B b b b quo

12.
Comitulus de hac re scripsit literas ad R. Pœnitentiariæ.

13.
Responsum Clem. VIII.

14.
Dicunt Alii, qui de eo non constare authenticè, Diana.

Dicast.

Alii, non fuisse locutum in Pontificem.

quo deficit consensus, inhabilis est jure ipso naturali, quod efficacius est. Usque adhuc Basilius.

Fictè consentiens non est persona inhabilis ad consentiendum.

Qui advertere debuisset, fictè consentientem non esse personam inhabilem ad consentiendum, sicut est consanguinea: quantumcumque enim hæc consentiat, Matrimonium nequit esse validum: si autem fictè consentiens voluisset, perfecisset procul dubio Matrimonium, ita ut à sola ejus voluntate pendeat, ut sit Matrimonium, vel non. Sicuti ergò non consentiens haud rectè dicitur persona inhabilis: aliàs, qui prior exprimeret suum consensum, consentiret in personam inhabilem; sic neque qui fictè consentit.

19. *Objectio.*

Contra, inquis; altera pars non consentit, nisi in personam consentientem, juxtà illud Scoti 4. dist. 30. q. 1. n. 4. ibi: *Ad primum dico, quòd contractus matrimonialis non claudicat, & ideo si secunda persona non dat, nihil fit, ut dictum est in 1. quest. conclus. 2. Do ut des, vel, Do si des. Et ideo si illa non dat, ista nihil facit; licet ex parte sua non sit impedimentum facti, nisi ex consequenti.*

Solutio.

Planè nihil facit, id est, non contrahitur Matrimonium: nam hoc essentialiter dicit mutuum consensum, qui, ut supponitur, deficit, altera parte non consentiente. Nihil facit, id est, consensus ex parte sua est irritus, ita ut, nisi incontinenti acceptetur, nequeat procedente tempore acceptari, negatur; nisi vel expressè id intenderit consentiens, aut oblatà aliquà occasione, consensum suum antea datum tacitè vel expressè revocaverit. Igitur consensus fertur in personam consentientem vel jam, vel postmodum intrà legitimum tempus.

20. *Replica.*

Contra: ergò etiam consensus in consanguineam validus erit, scilicet pro tempore quo erit dispensatum, estò nihil cogitet consentiens de hac dispensatione.

Solutio.

Resp. N. Consequentiam. Et ratio disparitatis est; quòd dispensatio non pendeat à sola voluntate consanguineæ, sicut pendet consensus à sola voluntate fictè consentientis. Præterea: consensus in consanguineam jure positivo aut naturali irritatur; secus consensus in non consentientem.

21. *Ratio nostra Conclus.*

Ex quo patet ratio nostræ Conclusionis, quòd scilicet tali casu, putà, quando una pars non sufficienter consentit, secluso alio quocumque impedimento dirimente, quòd, inquam, tali casu consensus alterius partis fuerit verus & legitimus inter personas, nullo legali impedimento, sive naturali, sive positivo affectas. Neque enim jus naturale vel humanum prohibet aliquem consentire in eum, qui actu in ipsum non consentit, si alioqui possit consentire.

Potesse Matr. contrahi estò uterque consensus physicè non existat.

Nisi ergò prior consensus revocetur, manet moraliter pro toto illo tempore, pro quo datus fuit; atque adeò, accedente alterius consensu intra illud tempus, nihil videtur obstare, quin ex illis exurgat verus contractus, cum jam sit plurimum in idem placitum atque consensus. Quin verò nulli dubium esse potest, Matrimo-

nium validè posse contrahi, estò uterque consensus physicè simul non existat, ut patet dum contrahitur per procuratorem, nuntium vel literas. Item sub conditione, ubi neuter consensus physicè consistit, quando Matrimonium physicè perficitur.

Et confirmatur: quia nemo inficiari potest, quin valeat hic contractus Matrimonii: *Accipite ex nunc in meam, si crastinà die acceperis me in tuum, & tamen crastinà die non erunt simul physicè ambo consensus.*

In eo ergò vertitur cardo totius difficultatis; an qui absolūtè contrahit, censetur suum consensum restringere ad tempus præsens, ita quòd, nisi alter actu consentiat, ipse pro tempore futuro nolit consentire. Si quis affirmaverit, consequenter affirmare potest, imò debet, non sufficere postmodum consensum alterius partis, cum jam desierit prior consensus, utpotè revocatus per lapsum temporis, pro quo datus erat. Sic quippè dum Superior dat licentiam agendi quidpiam pro hoc die, eo expleto, expirat licentia, consensu utique Superioris revocato.

Ad veritatem itaque Conclus. nostræ necessariò dicendum est, consensum matrimonialem, nisi expressè restringatur, respicere totum tempus, intrà quòd plures consensus possunt convenire ad constituendum validum contractum. Rogas, ecquod istud tempus?

Navar. Manual. 22. cap. n. 80. sic scribit: *Quàmvis conveniret, ut amborum consensus simul eodem loco & tempore concurreret; non tamen est necessarium, quidquid dicat Panor. in cap. Dilectus, de Sponsal. Sufficit enim, ut altera pars priùs, & in alio loco consentiat, & postea, quovis temporis intervallo interjecto, altera alibi assentiat, modo prior in suo consensu perduret, juxtà Hostien. & Ioan. Andr. cap. Ex Literis, de Sponsal. Quo fit, ut, si altera pars verè & legitimè consensum præberet, altera autem falsè, quæ post 10. vel 20. vel plures dies, & menses verè assentiret, permanente altera in suo consensu, verum Matrimonium fieret. Consensus autem prioris tam diu dicitur durare, quamdiu non recedit ab eo; Major in 4. dist. 27. q. 1. Dixi: *Legitimè*: quia si aliquod impedimentum subesset, quo consensus præstitus redderetur illegitimus, oporteret, ut impedimento sublato, deinde ambo consentirent, perinde ac si nullo unquam tempore contraxissent. Hæc ille.*

Sed Sanchio non placet istud intervallum temporis tam amplum: ideo sup. n. 7. scribit in hæc verba: *Cæterum dicendum est, exigi similitatem moralem, ita ut non magnum intervallum inter unius, & alterius consensum distet. Probatur: quia in aliis etiam contractibus per longi temporis lapsum hæc voluntas non manet virtute, sed revocatur, l. 1. §. 1. ff. de Verb. oblig. ibi: *Intervallum medij temporis modicum non vitiavit obligationem.* Sic Sotus, Covarruvias, Veracruz, Henriquez, Barthol. à Ledesma, Lodovic. Lopez, Petrus de Ledesma, Vega.*

Exemplificant aliqui ex his Doctoribus quando

22. *An qui absolūtè contrahit, censetur suum consensum limitare ad præsens tempus.*

23. *Pro quo tempore daretur consensus, ex Navar.*

24. *Quid sentiat Sanchez de hoc tempore.*

Aliqui pa-

tant non
valere, si in-
tercedat
septennium,
aly bien-
nium.
Sotus.
Lopez.
Henri-
quez.

quando defectu hujus simultatis non valeat Matrimonium, ut Sotus & Lopez, si septennium intercedat; tunc enim dicunt, non esse tutum. Henriquez exemplificat, quando biennium intercedit; tunc enim dicit, non esse Matrimonium, lib. 11. de Matr. c. 3. n. 6. & in Comment. lit. G. optimè dicit, priorem sententiam veram esse, dum Matrimonium contrahitur per procuratorem: quia in eo quod procurator non revocatus facit, quantumcumque tempus medium intercedat, manet virtute consensus illius, qui procuratorem constituit. Barthol. à Ledesma exemplificat non esse Matrimonium, quando annus intercedit. Sed meliùs Pet. de Ledesma ait, prudentis arbitrio hoc relinqui, attentis particularibus circumstantiis. Hactenus Sanchez.

Ledesma,
quando an-
nus interce-
dit.

25.
Semen-
tia
Aversa.

Juvabit etiam audire, quid de hac re sentiat Aversa q. 3. sect. 6. §. Rursus, Quando, inquit, contrahitur Matrimonium inter præsentes, regulariter ille, qui prior suum consensum exprimit, cum hac intentione profert, ut alter etiam incontinenti, non recedendo ab illo congressu, adjungat suum mutuum consensum: nec alioqui censetur velle manere suspensus. Nisi tamen ipsemet oppositum expressè determinet, dicens, se esse consensum expectaturum, velleque interim permanere in suo consensu, per tantum tempus, vel indefinitè, quantum alteri placuerit. Ubi etiam non est taxanda alia temporis mensura, quam juxta ejus voluntatem, si eam postea non retractet. Sic ille.

26.
Quomodo
eam intelli-
gat Auctor.

Quem intelligo ego de adjunctione mutui consensûs exterioris, ut ea regulariter debeat fieri incontinenti. Alioqui contradiceret sibi ipsi, quando statim subjungit: Et præsertim, si quis in actu contrahendi non nisi fictè, aut vi consensit, poterit quancumque tempore post feridè & sponte supplere defectum, & adhibere consensum, ex quo statim Matrimonium convalescit.

In quo casu, quàmvis Barthol. Ledesma, Pontius, Comitulus velint, renovandum esse consensum, etiam ex parte alterius; tamen communis & vera sententia est, id non requiri. Et ita defendunt Sanchez, Coninck, Bonacina, Henriquez, Gutierrez, Lessius, Rodriguez, Diana & Alii. Quia nempe alter jam ab initio absolutum & perpetuò duraturum consensum præstitit. Itaque necesse non est, ut ille, qui vi aut fictè consenserat, aperiat alteri hunc defectum: eumque inducat ad renovandum consensum: sed satis est, si in se suppleat, in quo defecerat. Ita Aversa.

27.
Probatur
intellectus
Auctoris.

Ergò quando superius requirit, ut alter incontinenti, non recedendo ab illo congressu, adjungat suum mutuum consensum, necessariò intelligitur de consensu externo, etiam ficto & coacto. Et verò ratio dicta: Quia nempe alter &c. liquet, non habere locum apud Sanchez, qui, ut audivimus, existimat, consensum ab initio non præstari absolutum & perpetuò duraturum; sed tantum pro modico intervallo, arg. d. leg. 1.

Expenditur
l. 1. ff. de
Verb. oblig.

Sed meo judicio, lex ista non magni est momenti. In libro, quò ego utor, d. verba, à Sanchez de Matrim. Pars II.

chio relata, non invenio; sed ea tantum, quæ subjungo: Intervallum enim medium non vitavit obligationem. Ubi Gloss. verb. Medium, ait: Alias: Medii temporis, aliàs: Modicum.

Fateor, d. l. loquitur de modico intervallo, sed quid tum? Nunquid etiam l. Continuus, 137. eod. loquitur de modico intervallo? Petit sane, contrahentes sibi ipsi respondere, antequam ad alia divertant: Continuus actus stipulantis & promittentis esse debet, ut tamen aliquod momentum natura intervenire possit & cominus responderi stipulanti oportet. Ceterum si post interrogationem aliud acceperit, nihil proderit, quàmvis eadem die spondisset.

28.

Item l. 137.
eod.

Censent autem, quòd si post expressum consensum matrimoniale aliud acceperit, nihil proderit, quàmvis eadem die, qui fictè consenserat, verè consentiat? Non censet Sanchez; sed respondet sup. n. 5. illum textum loqui in stipulatione, in qua verba cum illa solemnitate sunt de substantia: secus in aliis contractibus.

Et nunquid eandem responsionem applicare potuisset d. l. 1. ? Non video rationem dubitandi. Atque adco propter ipsam non judico recedendum esse à sententia Navarri, sup. relata, quam, ut lucet ex dictis, sequitur Aversa, Navar.

29.

Propter d. 1.
1. non est
recedendum
à sententia
Navarri.
Eam sequitur
ipse San-
chez.

Imò & ipse Sanchez sup. n. 12. sequentis tenoris. Tertio infertur: satis esse, si fictè vel metu consentiens, post verè assensum præbeat, quocumque temporis spatio interjecto: quia quando unius tantum adfuit consensus, oportet alterum absque longa mora consentire, ut prior consensus virtute maneat, ut diximus n. 7. In hoc autem casu non tantum virtute, sed actu & formaliter semper manet, cum semper, qui verè consensit, existimet valere Matrimonium, & alterum habeat ut conjugem, petens & reddens debitum. Et ita Navar. Sum. cap. 22. n. 8. dixit sufficere, hunc fictè consentientem verè consentire, licet plures intercesserint menses. Sic ille.

Ecce hic sequitur Navarrum, & n. 7. ab eo recedit. Nec video, quomodo doctrinæ ejus possint concordari, nisi eà viâ, quâ superius concordavi doctrinas Aversæ, quæ poterant videri contrariæ; scilicet, ut primò loquatur de consensu exteriori utriusque partis, qui debeat regulariter esse continuus inter præsentes, postea de suppletionem solius consensûs interni, qui defuit. Si aliter possit Sanchius sibi ipsi conciliari, libenter cupio doceri.

Quomodo
Sanchez in-
telligens.

Sed quid ad hæc omnia Pontius? Respondetur, inquit, nisi simul moraliter abhibeatur uterque consensus, signis expressus, non poni id, quod necessarium est ad Matrimonium: Quod sic ostendo. In simultate consensûs utriusque conjugis non est attendendum ad id, quòd conspicitur in forma & materia Sacramenti Poenitentiae, in quo etiam, elapso tempore post Confessionem peccatorum, profertur absolutio, quia id est peculiare in eo Sacramento, in quo forma habet modum absolutionis sententiae. At in Matrimonio materia non est consensus unius, comparatione alterius; sed materia sunt

30.
Quid ad
hac respon-
deat Pon-
tius.

corpora ipsa contrahentium; forma autem sunt utriusque consensus, signo exteriori expressi. Quare nisi simul sint moraliter, ita, ut ad eandem actionem ordinari videantur, non est tota forma, sed pars formæ; atque adeo cum parte formæ non potest stare contractus.

Probat
suam doctrinam à simili.

Si quis dicat: *Ego bibo*, habeatque poculum in manu, & altero die, post prolationem verborum, bibat; nullus dicet, eam propositionem die præcedenti prolatam fuisse veram. Ergo neque vera erit propositio, si quis dicat hodie: *Contraho tecum*, & alter post annum dicat: *Contraho ego etiam tecum*. Quam doctrinam insinuavit nobis Gab. Valquez to. 2. in 3. part. disp. 128. c. 7. in fine, & nos diximus sup. lib. 2. c. ult.

31.

Et utitur
regulâ tra-
ditâ à Val-
quez

Planè dixistis: sed perperam, cum d. disp. solum habeat quinque capita, in quorum nullo aliquid simile dicitur ei, quod Valquezio attribuit d. c. ult. n. 2. ibi: Utimur autem in his eâ regulâ, quam nobis eleganter tradit Gab. Valquez 2. to. in 3. part. disp. 128. c. 7. n. 55. Censetur forma & materia ad eandem actionem sacramentalem pertinere, si, interpositâ morâ temporis, nihilominus in prolatione formæ, aliquid enunciantis more humano, eadem veritas manet, ac si simul cum materia concurreret.

Ex hac enim regulâ colligemus facile, plus temporis intercedere posse inter materiam & probationem formæ unius Sacramenti potius, quam alterius, cum non eodem modo significent omnes Sacramentorum formæ. Si ergo materia & forma Sacramentorum possunt, etiam interjectâ morâ temporis majori vel minori, applicari; multò magis dicendum est, in Sacramento Matrimonij posse contingere, quando consensus exprimitur. Ita Basilius.

32.

Hac regulâ
non officit
nostra do-
ctrina.

Ast ego hanc regulam non invenio apud Valquez loco citato, an alibi habeat nescio; neque officit doctrinæ nostræ. Nam ex ea colligit Pontius, ut statim audivimus, posse intercedere moram inter materiam & formam Sacramentorum, & magis inter consensus contrahentium Matrimonium. Quare summopere miror, eundem Auctorem lib. 4. c. 24. n. 6. majorem similitudinem requirere inter consensus, quam inter formam & materiam Sacramenti Penitentiae, de quo etiam Sacramento lib. 2. tractat.

Peculiare quidem est, quòd in hoc Sacramento forma habeat modum absolutionis sententiæ: sed etiam peculiare Sacramento Matrimonij, quòd habeat formam contractus; neque consensus exprimi debeat verbis propriè dictis, sed sufficiat quodlibet signum externum; nec unum signum externum sit totalis forma, sed duplex; & quodlibet possit permanere virtualiter pro toto illo tempore, pro quo contrahens vult illud permanere.

33.

Oppugnatur
doctrina
Pontij.

Et ideò minis benè concludit Pontius lib. 4. cap. 24. n. 6. Fuit itaque nullus contractus Matrimonij à principio, ex defectu veritatis formæ; neque fuit in consensu unius vera pars formæ; & ideò non potest cum sequenti consensu alterius unum contractum legitimum Matrimonij efficere; sed uterque simul renovari debet, quia

consensus unius sine alio nullius momenti aut considerationis est. Sic ille.

Hæc, inquam, Consequentia non valet. Tamen enim fuerit nullus contractus Matrimonij à principio, ex defectu veritatis formæ, scilicet totalis; attamen in consensu unius fuit vera pars formæ, & ideò potest, nisi fuerit revocatus, cum consensu alterius, procedente tempore exhibendo, & exhibito, unum contractum legitimum Matrimonij efficere.

Sanè aliquod temporis spatium posse intercedere inter unum, & alium consensum, non diffitetur Pontius; nam lib. 2. c. 16. n. 4. sic scribit: Quantum autem temporis inter expressionem consensus utriusque intercedere debeat, variant Doctores. Soto in 4. dist. 27. q. 1. a. 3. §. sed alia hinc nascitur ambiguitas, etiam multum temporis posse interlabi existimat, dummodo non revocetur consensus: rectè tamen Petrus Ledesma dicit, id prudentis arbitrio relinquendum esse. Fateor tamen, si multum tempus intercederet, etiamsi animus esset idem, magnam in jure præsumptionem esse contra hujusmodi Matrimonium, cum homines facile sententiam mutare soleant.

Mihi quidem videtur, cum contractus iste sit: *Do ut des*; datur enim traditio pro traditione, & acceptatur, nullum ita segnem fore, ut diu detineri velit, si impedimentum abest; sed se quàm citissimè aut ligari vinculo, aut solvi. Quare rarissimè iste calus eveniet. Nam quando per procuratorem contrahitur Matrimonium, nondum censetur consensus contrahentis per procuratorem expressus, donec procurator significet, qui se non suspensum detineri patietur. Modicum ergò tempus intercedere debet, maximè cum consensus unius non sit forma respectu alterius, vel materia; sed uterque consensus verbis expressus sit forma: debent autem moraliter conjungi partes formæ. Hactenus Pontius.

Nunquid etiam materia & forma moraliter debent conjungi? Unde autem constat, quòd major approximatior partium formæ requiratur, quam materiæ & formæ? Et si rectè intervalum temporis relinquatur prudentis arbitrio, quandoquidem Soto fuerit vir prudens, cur cum ipso non dicimus, multum temporis posse interlabi? Multum, inquam, temporis non tam inter consensus, nam, ut dixi sup. ex Aversa, modicum tempus solet intercedere inter expressionem unius consensus & alterius, quam inter consensus internos utriusque partis.

Nec me movet falsitas hujus propositionis: *Ego bibo*, si altero die tantum bibo. Nam disparitas maxima est; quòd ad bibitionem non requiratur, nisi actio illius, qui loquitur, quæ proinde debet adesse, dum locutio profertur, aut certè immediatè post, ut oratio sit conformis rei, quam significat: verum ad contractum requiritur consensus duorum: unde hæc propositio: *Contraho tecum*, non significat perfectum contractum, sed consensum ex parte unius tantum, qui tunc potest esse, & debet esse, quando loquitur, ut

34.
Aliquod
temporis
spatium po-
test interce-
dere inter
unum &
alium con-
sensum.

35.
Quantum
spatium
juxta Pon-
tium.

An requira-
tur major
conjunctio
inter partes
forma,
quam inter
materiam
& formam.

36.
Resp. ad si-
mile Pontij.
& ostendit-
ur dissemi-
litudo.

propositio sit vera; & nihilominus contractus verè non fundum erit, deficiente consensu alterius; ponetur autem contractus, quando alter post annum v. g. dicet: *Et ego tecum contraho*; quia tunc uterque consensus est simul unus habitualiter, seu moraliter, alter realiter, seu actualiter, quod sufficit, ut ille consensus, qui antea non erat pars formæ totalis, jam accedente altero consensu fiat pars.

37. Enimverò, ut benè notat Dicastillo sup. n. 81. consensus præcedens non solum est contrahendi Matrimonium, sed perseverandi in illo; id est, consensus seu voluntas, quòd hæc in perpetuum sit uxor illius; hæc autem voluntas (inquit præfatus Auctor) non censetur cessare, etiamsi jam quis putet esse finitum contractum; nam eo ipso, quòd initio vuluerit, ut ea sit uxor ipsius, & eam voluntatem non retractaverit, censetur perseverare voluntas illa, quæ voluit, ut non solum tunc antè annum esset uxor ipsius, sed etiam hodie, cras & perendiè, & usque ad mortem alterutrius: ergò illa voluntas tunc antè annum habita, fuit voluntas quæ voluit, ut etiam hodie & imposterùm hæc esset uxor ipsius.

38. Cùm ergò voluntas non sit retractata, etiamsi quantum ad tempus præteritum, & illam partem objecti temporis præteriti, jam transierit; adhuc tamen habitualiter durat comparatione præsentis, & futuri; quia adhuc censetur habitualiter volens, ut hodie & deinceps hæc sua sit uxor. Qui consensus, adveniente altero consensu, & expressione illius, sufficiens videtur ad constituendum Matrimonium: expressio autem consensus antiqui ex parte ejus, qui priùs verè & legitime consenserat, fuit expressio cujusdam consensus, se extendentis usque ad hoc etiam tempus; volendo scilicet, ut in hoc etiam tempore illa esset uxor ipsius, quod sufficit, saltem probabiliter, ut consensus & expressio illius videatur habitualiter permanere. Sic ille, Imò & virtualiter in continua serie actionum matrimonialium, putà cohabitationis, copulæ, & similitium.

Nec refert (inquit Coninck disp. 24. n. 91.) quòd talis fortè ex sola ignorantia perseveret in priori consensu, & vellet à Matrimonio discedere, si sciret, hoc jam fieri posse: quia hæc voluntas sub conditione ponenda nihil operatur, quamdiu non ponitur: & cùm ipsius consensus, initio præstitus, fuerit omninò legitimus, ac absolutus, quòd ignorantia sit causa, cur continetur, hoc ejus materiam non mutat; præsertim cùm hæc non sit causa, cur de novo eliciatur; sed solum, quòd non revocetur, & cur moveat ad aliquos effectus ponendos.

39. Dices: consensus ille ab initio fuit ex errore præstitus: quia si deceptus scivisset, partem fictè consentire, nunquam in eam consensisset: ergò fuit nullus. Confirmatur: quia talis non intendit consentire in Matrimonium, nisiposito, quòd pars etiam consentiat: ergò si hæc non consentiat, illius consensus erit nullus.

Ad argumentum, nego Consequentiam. Quia cùm ille error non sit error personæ, aut condi-

tionis, non irritat Matrimonium; sed tantùm efficit, ut prior consensus quovis tempore, antequam secundus ponatur, possit revocari.

Ad confirmationem Resp. tantùm inde sequi, prioris consensum fore nullum, si alter nunquam postea consentiat: secus est, si non statim, sed diu etiam postea consentiat; modò alter in priore consensu adhuc perseveret. Quid etsi hic, dum primò consentit, intendat, ut alter statim etiam consentiat, & non esset consensurus, si putaret alterum non nisi post aliquot dies, aut etiam annos consensurum; tamen de facto absolute consentit, non autem sub hac conditione: *Si alter statim consentiat*; etsi fortè hoc omninò intenderet, si putaret alterum tunc non consentire. Sicut qui vendit alicui rem aliquam, promittenti se paulò post soliturum, etsi nullo modo venderet, si sciret alterum non esse solvendo, nec intendere unquam solvere; tamen de facto intendit ei vendere, & verè vendit. Hucusque Coninck.

Ex quibus, & aliis hæctenus dictis pro Conclusionem nostram, liquidò profectò constat, eam esse probabilem, & tutò practicari posse, quando non potest facile obtineri novus consensus, & separatio nequit fieri sinè maximis incommodis. Citat Sanchez d. Tho. 4. dist. 29. q. un. a. 3. quæst. 2. ad 2. quod erat: Si illa, quæ fuit coacta, postmodum consentiat, erit verum Matrimonium; sed iste qui coëgit primò, ex consensu illius non ligatur: ergò ex primo consensu ligabatur Matrimonio.

Respondet D. Angel. Quòd ex consensu libero illius, qui priùs coactus est, non fit Matrimonium, nisi in quantum consensus præcedens in altero adhuc manet in suo vigore; undè si dissentiret, nõ fieret Matrimonium.

Ergò supponit D. Tho. priorem consensum posse manere in suo vigore, & permanere, nisi expressè revocetur, usque dum coacta liberè consentiat. Quidni similiter permaneat, donec facta verè consentiat.

Consonat Doct. Seraphicus ead. dist. q. 2. Virum consentiens in renitentem, generet sibi præiudicium, ut non possit cum alio contrahere Matrimonium. Et pro parte affirmativa sic arguit: *Iste consentit in invitam & renitentem, & postmodum illa consentit, constat, quòd eam illa consentit, Matrimonium ratum existit. Ergò si mulier virum sibi obligat, non ex hoc, quòd ipsa consentit: quia consensus unius persona alteram non obligat; ergò hoc est propter priorem consensum, quem ille priùs emiserat: ergò priùs obligatus erat.*

Respondet D. Bonavent. sup. n. 13. Dicendum; quòd tunc incipit obligari, & non ratione consensus alieni tantùm; sed ratione sui, qui præcesserat in actu, & erat in habitu, qui etsi non obligaret, quia non erat qui acciperet; idè alieno consensu adveniente, ille consensus habet vim obligandi, quamvis priùs non haberet. Posset tamen dici, quòd in tali casu consensus viri renovari debet, vel verbo, vel signo.

Posset, inquam, dici, & tutius dicitur; non autem debet dici; maxime, ut sup. notavi, in casu necessitatis, quando renovatio consensus est moraliter impossibilis.

40. Quid ad confirmationem dicendum.

41. Nostra sententia practicari potest, quando nequit facile obtineri novus consensus.

42. Videtur esse opinio d. Tho.

43. Consonat Doct. Seraph.

Consensus Matrimonialis est perseverandi in Matr. ex Dicast.

Ex eo probatur sententia Navar.

Occurrit objectioni.

Instantia.

Confirmatur.

Solvitur Instantia.

44.
*An revera
hac sit sen-
tentia illor-
um DD.*

Prorsus, reponit quispiam, non debet dici, quando coactio & renitentia nota fuit consentienti; & nihilominus voluit in suo consensu perseverare, donec accederet liber consensus alterius; nam communis sententia est, quod sufficiat simultas moralis consensuum, contra Panormitanum & paucos alios; atque adeo quoddam satis sit habitualis perseverantia prioris consensuum, quæ indubiè est, quando quis sciens & volens consensit in renitentem seu invitam; nisi enim vellet expectare ejus liberum consensum, frustra in eam consentiret, cum sciat ex solo suo consensu nunquam posse oriri obligationem.

Quanto autem tempore habitualiter perseveret talis consensus, relinquunt Aliqui, ut sup. diximus, prudentis arbitrio. Certum est, quod desinat per expressam revocationem, etiam post modicissimum tempus. Similiter, si certum tempus expressum fuit, eo elapso, consensus omninò definit. Item, si velit cum alia contrahere. Sed de tali casu hic non quæritur, de quo tamen videntur locuti DD. Angel. & Seraph.

45.
*Non videntur
locuti
de nostra
controver-
sia.*

Porro casus, qui hic disputatur, supponit, ut patet ex dictis, externum contractum Matrimonij, quem pars, revera & liberè consentiens, validum existimat, & ideò compartem tractat ad instar veri conjugis. Et tunc quæritur: an solo lapsu temporis omninò desinat prior consensus. De qua controversia non videntur locuti D. Tho. & D. Bonavent. sup.

Ut sit de eorum mente, quam nuppiam clarè circa hoc ultimum punctum expresserunt; ratio & auctoritas aliorum DD. reddunt Conclusionem nostram saltem probabilem, eo semper salvo, ut non requiratur existentia actualis simultanea utriusque consensuum, de quo vide dicta Disp. præced. Sect. 6. Conclus. fin.

46.
*Consensus
est moralis
tantum
causa obli-
gationis.*

Tantum hic addo: nihil officere, quod consensus sit causa obligationis; quia solum est causa moralis, quæ non necessariò realiter existit, quando ponitur ejus effectus. Nec opus est assignare causam physicam obligationis; quia ipsa nihil est physicum, sed dumtaxat aliquod morale vinculum; scilicet, quo contrahentes astringuntur, ad aliquid faciendum, vel non faciendum; quod à parte rei nihil est aliud, quàm duos quospiam in aliquid unum reciproco consensu convenisse; quo posito sive simul, sive separatim, oritur denominatio extrinseca in utroque, quæ dicitur obligatio.

*An sufficiens
ad Matr.
intentio ha-
bitualis.*

Si inferas: ergò ad Sacramentum Matrimonij non requiritur intentio actualis aut virtualis. Respondetur: hoc habere peculiare Sacramentum Matrimonij, quod Christus Matrimonium inter baptizatos elevavit ad dignitatem Sacramenti novæ legis, non immutando ejus naturam, ut non semel alibi diximus: atqui consensus habitualiter permanens sufficit, ad contractum Matrimonij constituendum, adveniente altero consensu sufficienter expresso; ergò etiam ad constituendum Sacramentum, quantum est ex parte sua.

47.

Probatur minor. Quia (inquit Dicast. sup.

n. 68.) ille consensus & intentio, prius quidem & antecedenter fuit intentio factiva, id est, intentio efficiendi, & proferendi verba, seu signa externa, quæ pertineant ad essentiam contractus talis, quæ verba seu signa externa nequeunt fieri, nisi ex intentione physicè existente, aut in se, aut in aliquo effectu derivato, & tunc jam existebat illa intentio physicè & actu, quando ipsa verba seu signa externa in ordine ad talem contractum fiebant, etiamsi postea intentio illa tantum habitualiter perseveret, quatenus prius præcessit, & nondum fuit expressè vel virtualiter retractata.

Iam verò habitualis perseverantia sufficit, ut adveniente consensu alterius cum cæteris requisitis, contractus celebretur; quia jam tunc non est illa intentio factiva alicujus operationis, quæ de novo fiat: sed tantum translativa domini corporis ad usum conjugalem, & induciva obligationis tradendi corpus ad illum usum. Quæ consistunt in extrinseca relatione seu respectu, ad quod sufficit intentio tradendi dominium corporis ad usum conjugalem, & ad eum se obligandi, etiamsi jam physicè transierit, & solum maneat habitualiter.

Accedit: quòd in casu nostro, quando scilicet Matrimonium est invalidum defectu consensuum unius partis, maneat consensus alterius partis non tantum habitualiter, sed etiam virtualiter, ut sup. dixi, in tota serie effectuum, consequentium eum consensum: omnes quippe actus matrimoniales, cohabitatio & similes, sequuntur ex vi dicti consensuum; qui proinde in illis virtualiter permanet.

Quid ergò, interrogat quispiam, si Matrimonium fuerit invalidum ob consanguinitatem, nonne etiam talis consensus, bonâ fide præstitus, manet virtualiter in dictis actibus matrimonialibus? Respondeo citius:

CONCLUSIO II.

Matrimonium irritum ob consanguinitatem, vel aliud simile impedimentum, obtentâ dispensatione, novum utriusque consensum requirit, cognitâ priori invaliditate.

Quia (inquit Sanchez lib. 2. disp. 35. n. 2.) cum prior consensus fuerit omninò ex parte utriusque invalidus, cò quòd super illegitimam & inhabilem materiam ceciderit, denud uterque renovandus est, nec durare potest consensus, qui nullus omninò fuit: cum enim permanentia existentiam supponat, consensus, qui nunquam extitit, permanere nequit.

Sic docent ex Theologis D. Tho. 4. dist. 40. q. un. a. 4. ad 6. ibi: *Similiter, si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa conjunctio (invalida) non efficeretur matrimonialis ex statuto Ecclesie, ratione primi contractus (invalidi)*

*Probatur ex
Dicast. sus-
sicere habi-
tualem per-
severantiam
consensuum.*

48.
*Videtur, in
nostro casu
consensum
perseverare
virtualiter.*

49.
*Probatur
Concl. ex
Sanchez.*

*Est doctrina
D. Tho.*